

Tað dýrabara lívið

Tað var hugtakandi að hoyra brævaskeiðið hjá Williami Heinesen og Jørgen-Frantz Jacobsen verða upplisið í útvarpinum. Tveir klókir færingar, sum dugdu at skriva! Og so var tað so livandi og væl umsett av Chr. Matras.

Meðan eg lurtaði, kom eg at hugsa um ein mállærspurning, sum hevur upptikið meg leingi: Nær brúka vit kenniorð á føroyskum? Bókin hjá Williami og Jørgen-Frantz eitur á danskum: »Det dyrebare liv«, har »det« er bundið kenniorð. Men hesi seinastu árin hevur reinsrørslan fingið summi fólk til at skriva *uttan kenniorð*. Altså skuldi bókin á føroyskum titlur: *Dýrmæta lívið*. Formurin er bundin – men *uttan* kenniorð. Hetta hevur stílmestarin Matras ikki fingið seg til. Tí hevur hann valt tann óbundna formin: *Dýrmæta liv*. Onkur annar hevði kanska umsett titulin til »Tað dýrabara lívið«. Og tí hevði Chr. Matras helst einki havt ímóti, eftirsum hann hevur »dýrabarur« við í síni orðabók.

Er nakar, sum kann siga, hvørtjar reglur galda fyri brúk av kenniorðum í føroyskum?

Næmingur

Hált

Tá ið vetrarveður er, er ofta at hoyra í útvarpinum, at har og har er hált.

Hvat er hált? Tá ið vit siga, at okkurt er hált, so fyrstilla vit okkum okkurt, sum er slætt, glatt – og vátt. Vit siga, at tað var hált sum kalvabak, og tá er tað júst tann slætta yvirflatan í sambandi við kalvans nátturliga slýggi, sum ger tað so hált.

Tað tykist, sum at tað er alt ov vanligt her í landinum at hugsa í gjøgnum danskt. Ikki tí, at danskt er nakað vánaligt mál, als ikki, men tá ið ein tanki, sum er tonktur á danskum, verður latin (fjöggaður) í ein føroyskan búna, so er tað ofta so sum so við elegansuni.

Tann, sum sigur útvarpinum frá koyrlíkundinum á vetrartíð, hevur helst tey dansku veðurtíðindini surrandi í oyranum: Pletvis *glatte veje*, glat føre, bilisterne opfordres til varsohed, 99 biler i grøften...

Hetta er alt gott og væl – í Danmark. Men tá ið tað liggja manshegir skalvar á vegnum millum Funning og Gjógv, so er ikki rætt at siga, at »vegirnir eru hálr«. Tí teir eru ikki hálr. Hála forútsitir eina vissa mongd av vætu. Og skalvarnir eru jú gjordir av turrum kava. Hála er gler, svartakálk, faststraðkaður kavi, krapi, fryst náttardagg ella onnur væta, sum er slett á vegin, úr einum fossi t.d.

Hvat skulu vit so siga, tá ið ferðslan er forðað av kava, sum ikki er hálr?

Vit hava tað frálíka orðið »geingi«, sum vit brúka, tá ið vit eru til gongu. Men tað ber ikki til, tá ið vit koyra. Vit kunnu siga sum er, at nógvur kavi er komin niður, tað liggja skalvar, tað er ikki framkomandi, sporini eru so dúp, at bílarnir botna, mann eigur ikki at fara á gjáarvegin. Ella vit kunnu lata politíð ella Landsverkfrøðingin avgera, um tað er *koyrandi* ella *ikkí koyrandi* millum tær og tær bygdinar.

»Hálr vegir« er ein beinleiðis umseting av »glatte veje«, og tað hóskar ikki til okkara veðurlag. Tað ljóðar ikki væl, tá ið vit hoyra orðalag, sum bendir á hálar fannir ella skalvar. Orð kunnu misbrúkast so illa, at tey til endans verða so gløtt og hála, at tey gleppa úr sínum rætta týðningi og samanhangi.

S

Svara

»Telefonin verður svarað« bleiv sagt í lýsing frá Landskrivstovuni herfyri.

Hetta er dømi um, at myndugleikar og onnur, sum halda seg vera, ganga undan í málsplingini. Eingin almindilgur færingur hevði funnið upp á at sagt, at telefonin verður svarað, ella at vit svara telefonini, ella at vit svara einum færingum. Tað málføllisi, sum vit hava frá barnsbeini, sigur okkum, at vit *svara einum persóni*. Landskrivstovnan kundi sagt (aktiv), at vit *taka* telefonina tá og tá, ella (passiv), at telefonin *verður tikin* tá og tá.

J. J.

KROSSORDAGÁTA

Loysnin frá seinast

Loysunarorðið: ARGJAMENN

H	R	A	M	E	I	S	K	T		A	R	A	B	I	A
R	A	K	E	L		A	R		A	R	A	L	I	A	
A	B	E	L		A	R		E	M	A		B	L		A
	A	R	B	A	T			S	O	L	D	A	T	U	R
A	R		A	R	A	F	A	T		D	A	N	A		A
S	B	A		A	R	A	G	O	N	I	T		K	O	B
S	A	N	D	R	A		A	N	A	T	O	M	I		E
U		A	J	A	X		T	I	T		R		N	E	S
R		T	O	T	I			A	R	A		S	U	R	K
B	J	O	R			S	A		O	R	A		M	I	A
A	A	L	O			E	L	I	N		R	S		K	
N	A	I	N	A		N	A			A	K	U	R		A
I		A	I	S	N	E		I		K	O	B	E		M
D	O			A	R	G	E	N	T	I	N			K	E
A	B	C		N		A	R	G	E		A	R	R	A	N
L	O	R	A		E	L	I	A	S	I		U	R	I	17

Vinnari: Jens M. Tróndheim, Rossagøta 1, Argir

Hvønn leygardag

verður krossordagata í blaðnum. Drigið verður millum røttu innsendu loysnirnar. Vinningurin eru allar tær 6 »SKEMT-bøkurnar« hjá Óla Petersen.

Fyri at verða við í dráttinum um vinningin, má loysunarorðið vera okkum í hendi í *seinasta lagi hósdegis*. Vinnarin verður saman við loystu gátuni kunngjördur í blaðnum næsta leygardag.

Sendið loysunarorðið til: Sosialurin, Box 76, 110 Tórshavn – og viðmerkið »Krossordagata« á hjálvan.

Loysunarorðið:

Navn:

Bústaður:

Bygd/býur:

18	FRÁ- VÍK	SN	TRÉVIL	ALFA	REGIN SANDUR	Ó- CALLS- DYNNI	FLAG- FELAG	EMGASA FEBARA	SUBUR	FALLA- BORDY	ØYGA- ASIA	KL 1500	TYSK- LAND	LAND	BYUR
FRÁLLA CALLS- DYNNI			1												
BYGD				XII BHERIK HERKUP					Ó- FRIDUR AE				BORUN BARR LAND		
FRÖT					UNIKUM										
ELIN MARIA			IX FLAKKUR SNOTUR HEVUN		EDGAR ALLAN — 2				VAGA- SKIP ILT			JAP BYUR HVA 15			
TYSKUR FYSKUR	2				FRASK ØYGA- E			AKFAR							
IKKI VEL				GENTA				ALFA		PRIMA	SLANGA				JATTAN
UR KALL- FISK			MAGU- LIGUR	LIS- BALKAN ATLANTA				KARER BYUR		3					
TONI		VEGA- TILFAR ALFA			4			KOYKT BRESJA			BELT- FELAG	KU KUK KLAN	EINS	RULLS RUND	
LAND					URAN TENNIS- SARLARI		FALL SKINVAR								
PRIMA	FA KONA		STARU IO EST												990
BRESJ- NEV					FURI TESTA PRIMA		5				KALLUM	— 7 ØLIK	KYREDU		
KELI- NAVN					6		MYNT SANGAR- INDA				SLIM	FUGL FEROR- LONVIR			
LITUR AKFAR			DRI- SETING KALLUM		SPANIA KONA		BYUR A TIG				8				FOR- MABUR
SETUR							AKALAR VEKJARI			VERMAL- MAGUR TONI		9			
Ú			GRAND PRIMA					KULDI GRAN						TONI	TYKKUR
VENDA	10				HAVDS- STABUR					SOL- LONDUR			TONI		